

Bouwen en behouden – Havo/Vwo

Alkmaar groeit als kool. Begin deze eeuw woonden er 93 duizend mensen, bijna 2,5 keer zoveel als vijftig jaar geleden. De stad hoort tegenwoordig bij de dertig grootste steden van Nederland en telt meer inwoners dan Den Helder, Hoorn of Enkhuizen. Op de ranglijst van nationale winkelsteden staat Alkmaar nog hoger: een derde plaats! Na Heerlen en Venlo (in Limburg) heeft Alkmaar het grootste aantal vierkante meters winkelruimte per inwoner.

Het snelst groeide de bevolking van Alkmaar tussen 1970 en 1995. Voor al die nieuwe Alkmaarders moesten huizen worden gebouwd. Soms met hele woonwijken tegelijk. Natuurlijk waren er ook andere dingen nodig: meer winkels, scholen, banen, wegen, sportvelden, ziekenhuisbedden, postkantoren.

Waar komen al die nieuwe Alkmaarders vandaan? En wie zorgt voor al die dingen – wie beslist of ergens een parkeerplaats moet komen of juist een trapveldje? Hebben de bewoners daar zelf iets over te zeggen? Wat is er door de groei van Alkmaar allemaal veranderd in de stad? Welke dingen zijn ongeveer hetzelfde gebleven? Hoe kun je bijna 100 duizend Alkmaarders prettig laten samenleven? Over deze vragen gaat dit lespakket. Het gaat over leven, wonen en besturen in 'de moderne stad' – in dit geval je 'eigen' stad, Alkmaar. Het past bij het hoofdstuk over 'besluiten en besturen' in je geschiedenisboek. Maar het gaat ook over aardrijkskunde en economie: over hoe mensen hun omgeving 'inrichten' en hun brood verdienen.

Het pakket bestaat uit drie onderdelen:

- 1 Alkmaar als woon-, werk- en winkelstad
- 2 Samenleven in de moderne stad
- 3 Kiezen of delen

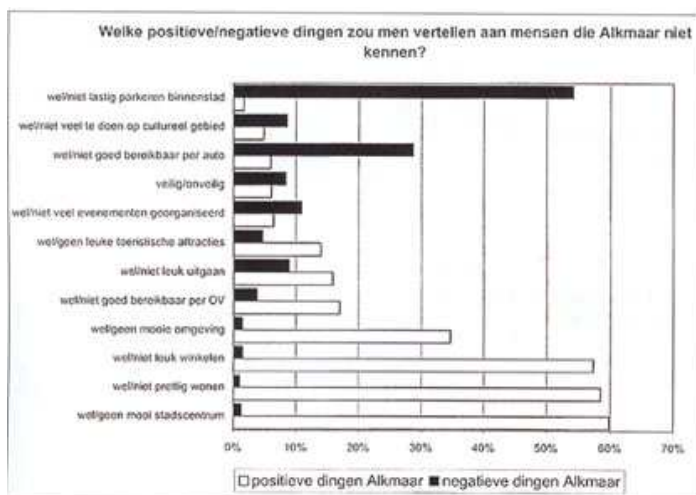
1. Alkmaar als woon-, werk- en winkelstad

Alkmaar, een leuke stad?

Is Alkmaar een leuke stad om te wonen? Verreweg de meeste Alkmaarders zeggen van wel. Als pluspunten noemen ze het mooie stadscentrum, 'prettig wonen' en 'leuk winkelen'. Ook 'mooie omgeving' en 'centrum van de regio' worden vaak genoemd.

Minpunten zijn er ook. De meeste mensen vinden parkeren in de binnenstad het grootste probleem. Veel mensen vinden ook dat je met de auto moeilijk in het centrum kunt komen. Op sommige punten zijn de meningen verdeeld. Zo noemt 16 procent van de inwoners 'leuk uitgaan' een goed punt van Alkmaar. Maar tegelijk zegt 9 procent dat 'niet leuk uitgaan' juist een groot nadeel is van Alkmaar!

Hoe weten we dit allemaal? De gemeente Alkmaar laat elk jaar een aantal inwoners een vragenlijst invullen. Over huisvesting, onderwijs, werk, vrije tijd en nog veel meer. In bron 1 zie je de uitslag van dat onderzoek in het jaar 2000.

opdracht 1	<i>Gebruik bron 1</i> a Noteer wat volgens de Alkmaarders het beste en het slechtste punt van hun stad is.
	b Over welke drie dingen waren de meningen het meest verdeeld? Kijk naar dingen die ongeveer even vaak positief als negatief worden genoemd.

opdracht 2	<i>Gebruik bron 1</i> De meningen van alle Alkmaarders zijn hier bij elkaar opgeteld Maar eigenlijk gaven jonge en oude Alkmaarders soms heel verschillende antwoorden. a Bedenk welke goede punten waarschijnlijk vooral de Alkmaarders van 18 tot 29 jaar noemen. Noteer er twee.
	b Doe hetzelfde voor de Alkmaarders van boven de 50 jaar.
	c Noteer nu twee zwakke punten die de groep van 18 tot 29 jaar zal noemen
	d Doe weer hetzelfde voor de groep 50-plussers: noteer twee zwakke punten
	e Leg uit waarom 'jonge'en 'oude' mensen verschillende dingen noemen. Gebruik in je antwoord het woord 'belang'.

opdracht 3	<i>In het onderzoek van de gemeente staan vragen als: Waar doet u uw boodschappen. Hoe vaak per week doet u aan sport. Hoe vaak bezoekt u de openbare bibliotheek?</i> a Bedenk twee redenen waarom de gemeente dit soort dingen over de Alkmaarders wil weten.
	b Vragen naar de mening van de burgers: honderd jaar geleden deed de gemeente dat nog niet. Bedenk waarom dat toen niet gebeurde (denk aan de geschiedenislessen over de Industriële Revolutie in Nederland. Hoe dachten mensen toen over dingen als 'democratie' en 'de rol van de overheid'?)

opdracht 4	<i>Gebruik werkblad 1.</i> a Op het werkblad staat de eerste vraag uit het onderzoek van de gemeente. Geef nu zelf antwoord op die vraag. Je moet dus bedenken welke positieve en negatieve dingen jijzelf over Alkmaar zou vertellen aan een 'vreemde'. Maak een top-drie voor de positieve dingen, en een top-drie voor de negatieve dingen. Omcirkel ze met groen en met rood.
	<i>Gebruik werkblad 1 en bron 1</i> b Tel samen met je docent alle groene en rode antwoorden uit de klas bij elkaar op. Vergelijk de uitkomsten met bron 1. Zijn er belangrijke verschillen met de antwoorden van de volwassen Alkmaarders?
	c welke verklaring kun je daarvoor bedenken? (denk aan je antwoord op vraag 2e)
	d Vind je dat de gemeente voldoende naar de mening van jongeren vraagt? Leg je antwoord uit.

Een spin in het web

Het gemeentebestuur moet niet alleen rekening houden met de wensen van de Alkmaarders zelf. De stad is ook belangrijk voor het gebied eromheen: de regio Noord-Kennemerland. Als centrum van winkels bijvoorbeeld, van dienstverlening en zorg, van werk en scholing. Bijna de helft van alle leerlingen op de Alkmaarse middelbare scholen bijvoorbeeld komt van buiten de stad. In bron 2 kun je zien hoe dat per school zit.

Leerlingen op dagscholen in het voortgezet onderwijs naar school en plaatsgebied van herkomst, 1 oktober 2000

	Alk maär	Aker sloot	Ber gen	Eg mond	Graf? de Rijp	Heer hugo waard	Heiloo	Lange dijk	Lim men	Scher mer	Sch oorl	West Fries land	Den Hel der	Scha gen	Kop N- Holland	Castri cum	Uit geest	Zaan stad
Jan van Scorel College	1035	0	25	10	1	60	17	132	0	29	3	6	1	26	34	0	0	0
OSG Willem Blaeu	960	1	70	53	7	79	88	65	1	34	52	18	11	10	50	11	2	6
CSG Jan Arentsz	1176	1	39	9	4	30	42	570	0	36	37	0	0	0	164	0	0	0
Petrus Canisius College	768	41	156	180	23	96	236	98	70	99	67	20	0	1	115	41	1	0
Mummellius Gymnasium	249	6	81	18	18	38	72	49	0	19	44	12	3	16	56	11	4	7
Totaal	4214	49	371	270	53	323	457	914	71	217	200	56	15	53	419	63	7	13
	procenten																	
Jan van Scorel College	73,9	0,0	1,8	0,7	0,1	5,7	1,2	9,4	0,0	2,1	0,2	0,4	0,1	1,9	2,4	0,0	0,0	0,0
OSG Willem Blaeu	62,9	0,1	4,5	3,4	0,5	5,1	5,7	4,2	0,1	2,2	3,4	1,2	0,7	0,6	3,2	0,7	0,1	0,4
CSG Jan Arentsz	55,8	0,0	1,8	0,4	0,2	1,4	2,0	27,0	0,0	1,7	1,6	0,0	0,0	0,0	7,8	0,0	0,0	0,0
Petrus Canisius College	38,9	2,0	7,7	8,8	1,1	4,7	11,7	4,8	3,4	4,9	3,3	1,0	0,0	0,0	5,7	2,0	0,0	0,0
Mummellius Gymnasium	35,2	0,8	11,5	2,5	2,5	5,4	10,2	6,9	0,0	2,7	6,2	1,7	0,4	2,3	7,9	1,5	0,6	1,0
Totaal	54,1	0,6	4,8	3,4	0,7	4,2	5,8	11,8	0,9	2,8	2,6	0,7	0,2	0,6	5,4	0,8	0,1	0,2

Bron: Leerplichtadministratie, afdeling Onderwijs

opdracht 5	<p><i>Gebruik bron 2</i></p> <p>a Hoeveel leerlingen op de scholen in Alkmaar komen gemiddeld van buiten de stad?</p> <p>b Bekijk in het overzicht de onderste kolom met procenten. Welke school trekt het hoogste percentage Alkmaarders? Welke twee scholen trekken (relatief) de meeste leerlingen van buiten de stad?</p> <p>c uit welke twee dorpen zijn voor alle scholen samen de meeste leerlingen van buiten Alkmaar afkomstig?</p>
------------	--

opdracht 6	<p>a Alkmaar is een diensten- en verzorgingscentrum. Noem vier voorzieningen die je wel in Alkmaar vindt en niet in de meeste andere plaatsen in Noord-Kennemerland.</p>
------------	--

Continuïteit en verandering

Al in de Middeleeuwen was Alkmaar een markt- en handelsplaats. Dat is altijd zo gebleven: ook nu nog is Alkmaar in de eerste plaats een handelsstad. De meeste banen vind je nog altijd in de sector 'winkels, handel en reparatie'. Verder werken er veel mensen in de dienstverlening, de bouw, de horeca, het onderwijs en de gezondheidszorg. Grote bedrijven zijn er bijna niet. Van elke honderd banen zijn er hooguit zeven in de industrie. De economie van Alkmaar kent dus, door de eeuwen heen, een grote continuïteit.

bron 3 De Gedempte Nieuwesloot omstreeks 2000. Hier is nog wekelijks markt.

bron 4 Winkelcentrum De Mare. Foto's gemaakt omstreeks 2000

Toch is er ook veel veranderd. Vroeger had Alkmaar bijna alleen met de omliggende dorpen te maken. Die tijd is voorbij. Alkmaar wordt steeds meer een deel van de *noordelijke Randstad*. Dat is het grote gebied rond Amsterdam, Haarlem en IJmuiden-Velzen (de IJmond). In dat gebied moeten gemeenten steeds vaker met elkaar overleggen: over wonen, werken en verkeer. Het gemeentebestuur van Alkmaar kan dus steeds minder dingen alleen beslissen.

Een van die nieuwe manieren van samenwerken is die in het zogenaamde HAL-gebied: de gemeenten Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk. In dat gebied moeten tot 2010 nog 13 duizend nieuwe woningen worden gebouwd. De drie HAL-gemeenten werken daarbij samen. Net als bij de vestiging van nieuwe bedrijven en de aanleg van verkeerswegen.

opdracht 7	<i>Gebruik bron 3, 4 en 5</i>
	a Noem twee voorbeelden van continuïteit in de geschiedenis van Alkmaar.
	b Noem ook twee voorbeelden van verandering.
	c Wat is het HAL-gebied?
	d Leg uit waarom het gemeentebestuur van Alkmaar meer dan vroeger moet samenwerken met andere gemeenten.
	e Bedenk een voordeel van samenwerking tussen gemeenten op het terrein van wonen, werken en verkeer.
	f Bedenk ook een (mogelijk) nadeel van de samenwerking.

bron 5

opdracht 8
Gebruik werkblad 2
 Maak op je werkblad twee kolommen. Schrijf boven kolom 1 'ongeveer hetzelfde gebleven' en boven kolom 2 'duidelijke verandering'. Zet onderstaande woorden in de juiste kolom: kaasmarkt / agrarische omgeving / bedrijvenpark / winkelcentrum / handel / ambacht / flatwijk / veemarkt / supermarkt / HAL-gebied.

2. Samenleven in de moderne stad

bron 6 Stukje uit de strip "Van nul tot nu". De geschiedenis van het dagelijks leven.

Nieuwe huizen, nieuwe gezichten

Na 1945 was er in Alkmaar een groot tekort aan woningen. Er moesten snel nieuwe huizen komen. Maar zo kort na de Tweede Wereldoorlog was er niet veel geld. Bouwen moest dus snel en goedkoop. Daarom werden er eerst vooral flatwoningen gebouwd. In de jaren vijftig en zestig ontstonden zo de eerste nieuwe wijken aan de rand van de stad: Kooimeer, de Oudorperpolder en De Hoef. Je herkent die naoorlogse flatwijken aan de rechte, eentonige woonblokken.

De nieuwe woningen waren niet alleen voor de Alkmaarders zelf. Er kwamen nieuwkomers bij. Vanaf 1960 trokken de eerste 'gastarbeiders' uit Italië en Spanje naar Alkmaar. In de jaren zeventig volgden Turkse en Marokkaanse werknemers. De buitenlandse arbeiders werkten meestal in het IJmondgebied, bij de Hoogovens (nu Corus) en andere industrieën. In het begin woonden ze bij elkaar in pensions. Later kwamen hun gezinnen over. Veel buitenlandse gezinnen gingen wonen in de naoorlogse flatwijken.

Alkmaar, een groeigemeente

De grootste groep nieuwkomers kwam na 1975 van veel dichterbij: uit de regio Amsterdam en IJmond. Hoe zit dat? In de Randstad werd het vanaf de jaren zestig steeds voller. Vooral de grote steden waren helemaal volgebouwd. De regering wilde daar iets aan doen. Overal in Nederland werden gemeenten aangewezen als 'groeigemeente'. Zij moesten de overloop uit de randstad opvangen. Ook Alkmaar werd zo'n groeigemeente. Tussen 1975 en 2005 moesten er 15 duizend extra woningen komen. Als die af zijn, zal de stad 120 duizend inwoners tellen.

In Alkmaar-Noord kwamen na 1975 grote nieuwe wijken als Huiswaard 2, De Horn en Daalmeer. De ideeën over modern wonen waren intussen veranderd. Geen flats meer, maar eengezinswoningen. Die waren vooral in trek bij gezinnen met jonge kinderen die uit de drukke Randstad weg wilden.

bron 7 de Oudorperpolder

bron 8 Huiswaard II

In Alkmaar wonen tegenwoordig mensen uit allerlei landen en culturen. Een op de twintig Alkmaarders heeft een buitenlands paspoort. De groepe met een buitenlandse achtergrond is veel groeter: een op de vijf Alkmaarders heeft ouders die in het buitenland zijn geboren. Meestal in Turkije, Marokko, Suriname en de Antillen. Tegenwoordig wonen in Alkmaar meer dan 25 nationaliteiten. Bijvoorbeeld mensen uit Afghanistan, Somalië, Vietnam, Iran, Chili en Indonesië.

opdracht 1	a Noem drie groepen nieuwkomers die de afgelopen vijftig jaar in Alkmaar kwamen wonen.
	b Wat was de grootste groep nieuwkomers?

opdracht 2	Een andere groep nieuwkomers zijn de Surinamers en Antillianen. a Bedenk waarom in Nederland veel mensen uit Suriname en De Antillen zijn.
	b Zoek in je geschiedenisboek op wanneer de emigratie uit Suriname het hoogst was. Wat was daar de oorzaak van?
	Onderaan de tekst worden immigranten uit allerlei verschillende landen genoemd. Toch kun je die ook als één groep zien. c Wat hebben de nieuwkomers uit deze landen gemeenschappelijk?
	d Denk je dat deze mensen speciaal naar Alkmaar zijn gekomen? Of is het toeval dat ze hier wonen - hadden ze net zo goed ergens anders in Nederland kunnen wonen?

opdracht 3	a Maak een tijdbalk van 1945 tot 2000. Zet de vijf groepen nieuwkomers (opdracht 1 en 2) op de goede plaats boven de tijdbalk. Geef de tijdbalk verschillende kleuren die volgens jou het best bij de vijf groepen passen.
	b Vergelijk je tijdbalk met die van je medeleerlingen. Als er verschillen zijn, zoek dan uit hoe dat komt (overleg!). Noteer je conclusie in een paar regels.

opdracht 4	<i>Gebruik bron 6,7 en 8.</i> a Welke wijk werd volgens jou in de jaren vijftig-zestig gebouwd? En welke in de jaren '80? Leg je keuze uit.
	b Volgens de jongen uit de strip zijn flatwijken buurten waar je snel verdwaalt. Leg uit wat hij daarmee bedoelt.
	c In welke wijk kwamen de meeste buitenlandse nieuwkomers terecht?
	d Bedenk een verklaring voor je antwoord op 4c.

opdracht 5	a In Alkmaar wonen minder immigranten dan in steden als Haarlem en Amsterdam. bedenk dar een reden voor.
	b In Alkmaar wonen meer immigranten dan in het gebied om Alkmaar heen (Noord-Kennemerland). Bedenk daar een reden voor.
	c Was de na-oorlogse immigratie voor Alkmaar een nieuw verschijnsel ? Of waren er al eerder in de geschiedenis groepen immigranten naar de stad gekomen? Raadpleeg zonodig je geschiedenisboek.

Stadsuitbreiding – iedereen blij?

In de jaren zestig was Alkmaar al behoorlijk volgebouwd. Toch bleven de nieuwkomers toestromen. In de stad zelf was er te weinig grond om voor al die mensen nieuwe huizen te bouwen.

Om nieuwe wijken te kunnen bouwen, wilde Alkmaar grond kopen van Heiloo, Bergen, Oudorp, Koedijk en Sint Pancras. Dat leidde in die dorpen tot felle protesten. De bewoners van Koedijk en Sint Pancras voerden actie onder het motto: "Geen betonnen kippenhokken in onze groene polders!"

In 1972 hakte de regering in Den Haag de knoop door. Alkmaar mocht het grondgebied van Oudorp, Koedijk en een deel van Sint-Pancras bij de stad trekken. Zo kreeg de gemeente er op 1 oktober 1972 opeens 9000 inwoners bij - die daar niet om hadden gevraagd.

bron 9 Bewoners uit Koedijk en Sint Pancras voeren actie tegen de Alkmaarse plannen voorstads uitbreiding. Foto uit 1969

bron 10
Pamfletten van actievoerders tegen de Alkmaarse uitbreidingsplannen.. Foto uit 1969.

opdracht 6	a Waarom wilde Alkmaar uitbreiding van zijn grondgebied?
	b Waar nu de wijken Huiswaard en Daalmeer liggen, Hadden voor 1970 honderden boeren en tunders hun huis en bedrijf. Bedenk wat actievoerders bedoelden met 'betonnen kippenhokken'.
	<i>Gebruik bron 9.</i> c Lees het spandoek. Welke 'ruil' stelde Alkmaar kennelijk aan Sint Pancras voor?
	d Ben jij het met de makers van dit spandoek eens? Leg je antwoord uit.

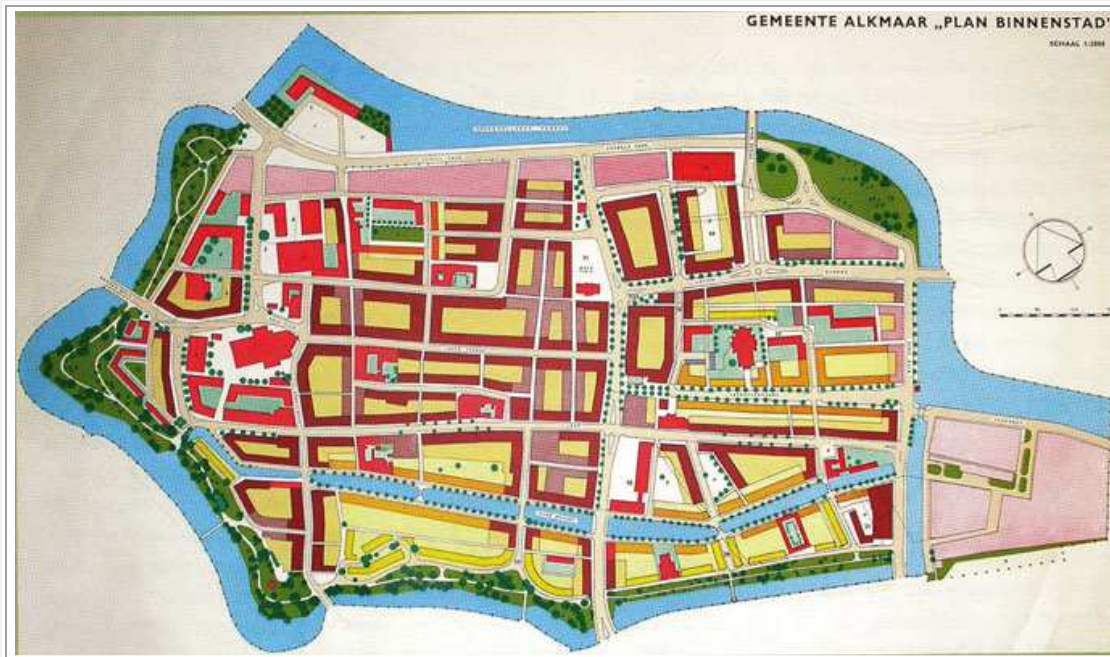
opdracht 7	<i>Gebruik bron 5, 9 en 10.</i> a Kun je op de kaart (bron 5) zien wat het oude en het nieuwe deel van Sint Pancras is? Leg je antwoord uit.
	b Bij Koedijk is op deze kaart nog geen nieuwe bebouwing te zien. Denk je dat dit zo blijft? (Vraag in de klas eens na of iemand weet hoe dat zit!)
	c Bedenk waarom de bewoners van Koedijk liever zelfstandig wilden blijven.
	d Met wie ben jij het (het meest) eens: met Alkmaar dat extra grond nodig had, of met de dorpsbewoners die hun dorp wilden beschermen? Leg je keuze uit.
	e Het besluit over uitbreiding werd uiteindelijk door de regering in Den Haag genomen. Niet door het lokale bestuur. Bedenk waarom dat zo geregeld is.

Slopen of herstellen?

Het centrum van Alkmaar, zonder grachten. Een grote verkeersweg dwars door de stad. Kantoren in plaats van oude gevels. Zo kan de stad het best worden aangepast aan de moderne tijd. Tenminste, dat vond het stadsbestuur na de Tweede Wereldoorlog. Bij een moderne, snel groeiende gemeente paste geen oude, vervallen binnenstad.

De binnenstad van Alkmaar was er halverwege de 20ste eeuw niet best aan toe. Veel huizen waren verwaarloosd en bouwvallig. De gemeente vond dat grote stukken van het centrum maar beter gesloopt konden worden. Zo zou er ook ruimte komen voor het moderne autoverkeer. Volgens het 'Herstelplan' van de gemeente uit 1958 moesten daarom bijna alle grachten worden gedempt. Dwars door de stad moesten twee grote verkeerswegen komen.

bron 11

Herstelplan voor de Alkmaarse binnenstad uit 1958. In dit plan worden bijna alle grachten gedempt. Ten zuiden van de Friesebrug komt een groot verkeersplein.

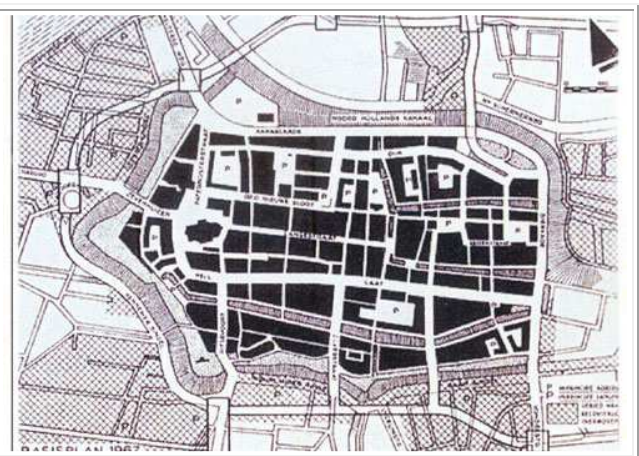
Veel Alkmaarders waren kwaad over het plan van de gemeente. Zij vonden dat de historische binnenstad vol monumenten en huizen uit de 17de en 18de eeuw bewaard moest blijven. Door de protesten (en omdat het plan veel te duur was) moest de gemeente haar plan een paar keer veranderen. De uitvoering begon pas eind jaren zeventig.

Ondertussen waren veel Nederlanders anders gaan denken over de waarde de oude binnensteden. Er kwam meer aandacht voor herstel, restauratie en behoud van mooie oude huizen en gebouwen. Gelukkig maar. Tegenwoordig trekt het historische stadscentrum van Alkmaar veel toeristen. En in 1988 riep de regering in Den Haag de Alkmaarse binnenstad uit tot 'beschermd stadsgezicht'.

opdracht 8	<p><i>Gebruik bron 11</i></p> <p>a Hoe wilde het gemeentebestuur het oude stadscentrum in 1958 aanpassen aan de moderne tijd?</p>
	<p>b Waarom waren veel bewoners van de binnenstad het daar niet mee eens?</p>
	<p><i>Gebruik bron 12.</i></p> <p>c Wat is er veranderd in het nieuwe plan (uit 1967) vergeleken met het plan uit 1958?</p>
	<p>d Is het herstelplan uit 1967 uitgeoerd als op deze kaart ? Leg je antwoord uit.</p>

bron 12

Herstelplan voor de Alkmaarse binnenstad uit 1976. Het dempen van de grachten is van de baan. Nieuw is dat de gemeente de Spoortbuurt (ten noordwesten van de binnenstad) wil slopen om er hoge kantoorflats te bouwen.

bron 13 de Spoorbuurt ca 1970

opdracht 9	In 1988 riep de regering in Den Haag de Alkmaarse binnenstad uit tot 'beschermd stadsgezicht'. a Bedenk wat bedoeld wordt met 'beschermd stadsgezicht'. Welke gevolgen zou dat hebben?
	b Bedenk waarom het uitroepen tot beschermd stadsgezicht een zaak is van de regering in den Haag en niet van de gemeenten zelf.

opdracht 10	Gebruik bron 13, 14 en 15. a Bedenk een overeenkomst tussen deze drie bronnen.
	b Bedenk waarom veel mensen het belangrijk vinden dat oude gebouwen goed bewaard blijven. Aan nieuwe gebouwen heb je toch veel meer?
	c Tussen 1945 en 1960 dachten de meeste mensen anders over het behouden van oude huizen dan tegenwoordig. Bedenk daar een reden voor. Gebruik in je antwoord het begrip 'welvaart'.
	d Een oud gezegde luidt: "andere tijden, andere zeden" (opvattingen). Vind je de inrichting van de binnenstad daar een voorbeeld van? Leg je antwoord uit.

Bron 14a en 14b

Herstel in plaats van sloop.

Een historisch pand aan de Bierkade, voor en na een flinke opknapbeurt

bron 15 Een van de oudste huizen staat aan de Kanisstraat 1, achter de Grote Kerk. Na de restauratie door Bureau Monumentenzorg ziet de gevel er weer bijna zo uit als in 1540.

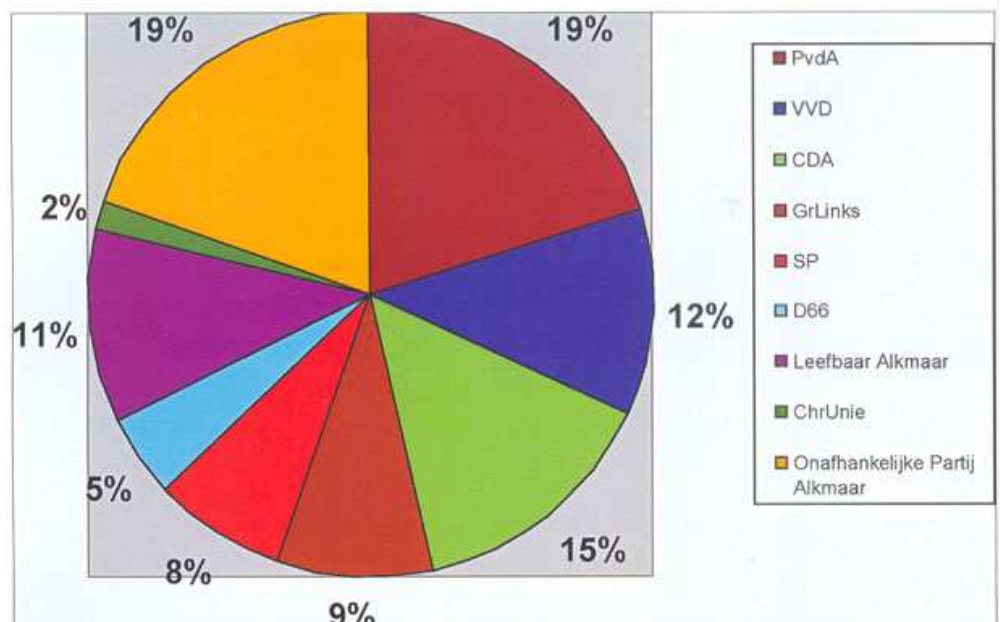
3. Kiezen of delen

Wat zie jij het liefst aan de overkant van je straat: een drukke verkeersweg of een park waar je kunt voetballen of in het gras kunt liggen? Een parkeergarage of een disco? Waarschijnlijk is de keus voor jou niet zo moeilijk. Voor een winkelier in de binnenstad trouwens ook niet. Die heeft het liefst een parkeergarage. Want zonder parkeerplaatsen blijven zijn klanten weg en kan hij zijn handel wel sluiten.

In een stad zijn parken en parkeergarages nodig. En scholen, verkeerswegen, kinderspeelplaatsen, bejaardenwoningen... Maar niet overal is geld en ruimte voor. Niet alle problemen kunnen in één keer worden opgelost. Wie beslist nu wat voorrang moet krijgen? Uiteindelijk is dat de gemeenteraad. Die wordt om de vier jaar door alle volwassen Alkmaarders samen gekozen. Zo beslissen de inwoners indirect mee over de inrichting van hun stad. Ook jij mag straks (als je 18 bent) je stem uitbrengen.

bron 16

Uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen van 2002.
De opkomst was 57,7 %

opdracht 1	<p><i>Gebruik bron 16</i></p> <p>De gemeenteraad van Alkmaar telt 37 leden. Zij horen bij verschillende politieke partijen. Hoe meer stemmen een partij weet te krijgen, hoe meer leden (zetels) zij in de raad heeft.</p> <p><i>a</i> Welke partij kreeg in 2002 de meeste stemmen?</p>
	<p><i>b</i> Iets meer dan de helft van de Alkmaarders geing stemmen. Bedenk een reden waarom de andere helft van de kiezers thuis bleef.</p>

	c Bij de verkiezingen van de Tweede Kamer stemmen altijd meer mensen dan bij die van de gemeenteraad. Vind je dat logisch? Bedenk er zelf een verklaring voor.
	d Het gemeentebestuur is dus gekozen door de helft van alle volwassen Alkmaarders. Is dat bestuur dan wel democratisch? Leg je antwoord uit.
	e Het probleem van niet-stemmers kun je oplossen door een wet te maken: "Stemmen is verplicht. Wie niet stemt moet honderd euro boete betalen". Vind je dit een goed idee? Leg je antwoord uit.

Meepraten in de wijk

Kan je nu alleen maar via je stembiljet invloed uitoefenen op wat er in je straat of buurt gebeurt? Of zijn er nog andere manieren? Jazeker. Je kunt actie voeren, net als de bewoners van de binnenstad in de jaren zestig. Je kunt brieven schrijven of e-mails sturen aan de gemeenteraadsleden. Je kunt in de buurt handtekeningen verzamelen. Je kunt de krant of de lokale TV uitnodigen: misschien dat die aandacht besteden aan jouw actiepunten.

Soms vraagt de gemeente de bewoners meteen al hun mening over een plan. Voorkomen is beter dan genezen!

Doordat Alkmaar tegenwoordig zo groot is, is het moeilijk om alles centraal vanuit het stadhuis te regelen. Om die reden worden sommige taken van de gemeente nu uitgevoerd in de wijken. Bijvoorbeeld het onderhoud van de straat, de buurtveiligheid en het jongeren- en welzijnswerk. Je noemt dat *decentralisatie*.

Alkmaar is opgedeeld in acht wijken. Elke wijk is weer onderverdeeld in vijf tot tien buurten. Elke wijk heeft tegenwoordig een 'eigen' wijkagent, een wijkmeester en soms ook een wijkraad van bewoners.

opdracht 2	<i>Gebruik werkblad 3</i> Weet je inmiddels de weg in de Alkmaarse stadswijken? a Kleur op de plattegrond de buurt waar je school staat groen.
	b Kleur de buurt waar je woont rood. Woon je buiten de stad, zet dan een rode pijl naar je woonplaats vanuit de dichtstbijzijnde Alkmaarse buurt.
	c Kleur de wijken waar je af en toe wel komt (of doorheen fietst), geel
	d Bekijk de kaart. Hoe groot is het deel van Alkmaar waar je min of meer bekend bent?

Kiezen of delen?

Alle inwoners van de stad hebben dezelfde rechten. Maar niet alle inwoners hebben dezelfde belangen. De één wil een groot kantoor bouwen, liefst aan de rand van de stad. Dan is het goed bereikbaar met de auto. Maar de ander wil niet dat daarvoor zijn huis wordt gesloopt. Of dat er een nieuwe weg langs zijn achtertuin komt. Niet iedereen kan altijd zijn zin krijgen. Daarom moet de gemeente steeds verschillende belangen tegen elkaar afwegen. Welk belang moet voorrang krijgen? Het afwegen van belangen: dat is waar het om draait bij besluiten en besturen – in de politiek dus.

Elke politieke partij heeft een mening over welk belang het zwaarst moet wegen. In een democratie beslist de meerderheid. Als het goed is, komen de meeste politieke besluiten dus tegemoet aan de belangen van de grootste groep(en) mensen. Maar heeft de meerderheid ook altijd gelijk? Soms blijkt achteraf dat een besluit niet zo verstandig was. Want ook de belangen van mensen kunnen in de loop van de tijd veranderen. Dat hebben we gezien bij de paragraaf over het herstel van de binnenstad.

Discoplan in strijd met gestelde afspraken oudorperpolder

ALKMAAR - De komst van een nieuwe discotheek in de omgeving van de Oudorperpolder is in strijd met alle gemeentelijke beloftes van een aantal jaar eerder. Dit blijkt uit het gemeentelijk beheer- en inrichtingsplan voor het gebied, dat is vastgesteld voor de periode 1998-2002. Gemeente Alkmaar ziet een groenstrook, die grenst aan de rustieke polder, als voornaamste locatie voor realisering van een nieuwe discotheek.

Alkmaar is naarstig op zoek naar een goede locatie voor een megadiscotheek. Uit onderzoek is gebleken dat onder jongeren een grote vraag bestaat naar meer dansgelegenheden in de stad. Bovendien zouden de mogelijkheden voor het uitgaanspubliek in de nachtelijke uren (na 02.00 uur) te beperkt zijn.

Momenteel zijn er twee discotheeken die na sluitingstijd van de kroegen hun deuren geopend hebben.

De gemeente heeft haar oog laten vallen op het gebied naast zwembad Hoornse vaart, dat grenst aan de Oudorperpolder.

Haaks

De groenstrook naast zwembad Hoornse Vaart voldoet volgens het onderzoek aan het gehele eisenpakket. De komst van een discotheek naar het gebied zou echter wel haaks staan op enkele gemaakte afspraken voor de nabijgelegen Oudorperpolder. Drie jaar geleden heeft gemeente Alkmaar afgesproken zich maximaal in te zetten voor behoud van het rustieke karakter van de polder. Cultuurhistorie, archeologische waarde, landelijk karakter en rust zijn daarbij de belangrijkste doelstellingen.

Buurtbewoners

Buurtbewoners reageren verontwaardigd op de mogelijke komst van een megadiscotheek in de buurt van hun Oudorperpolder. Zij zijn drie jaar geleden tenslotte betrokken geweest bij het vastgestelde plan voor het natuurgebied. "Alle besluiten worden ineens van tafel geveegd. Er is hier sprake van misselijkmakend machtsmisbruik", aldus een woordvoester van de bewoners.

Bron 17 Artikel uit het Alkmaars Nieuwsblad, februari 2002

opdracht 3	<i>Gebruik bron 17</i> a Dit artikel gaat over de belangen van twee verschillende groepen Alkmaarders. Om welke twee groepen gaat het?
	b Wat verwijten de bewoners van de Oudorperpolder het gemeentebestuur?
	c Vind je dat verwijt terecht? Leg je antwoord uit.
	d Vind je de krant in dit soort kwesties een goede bron? Leg je antwoord uit.
	e Bedenk waar je zelf meer informatie zou kunnen vinden over de plannen van de gemeente.